

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ МИТНОГО ПРАВА ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

УДК 351.713 : 339.543 (477)

Федотов О. П., к.ю.н., доцент, доцент кафедри
морського та митного права НУ «ЮА»

Митний пост: адміністративно-правовий аналіз діяльності з виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів

Стаття присвячена розгляду функціональних особливостей діяльності митних постів, як органів доходів і зборів, що діють в складі митниць Міністерства доходів і зборів України. Зазначено, що функціонування митних постів митниць Міністерства доходів і зборів України повинно забезпечувати на місцях належні, професійні, ефективні умови з сервісного обслуговування платників податків (юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців, громадян).

Ключові слова: митний пост, митниця, органи доходів і зборів, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Стаття посвящена рассмотрению функциональных особенностей деятельности таможенных постов, как органов доходов и сборов, действующих в составе таможен Министерства доходов и сборов Украины. Отмечено, что функционирование таможенных постов таможен Министерства доходов и сборов Украины должно обеспечивать на местах надлежащие, профессиональные, эффективные условия по обслуживанию налогоплательщиков (юридических лиц, физических лиц - предпринимателей, граждан).

Ключевые слова: таможенный пост; таможня; органы доходов и сборов; центральный орган исполнительной власти, который обеспечивает формирование и реализует налоговую и таможенную политику.

The article is devoted to the functional characteristics of customs posts, as organs of Revenues and Duties which operating in the structure of Customs of Ukraine. Observed that the customs posts of the Customs of the Ministry of Revenues shall function in such a way as to provide proper, professional, effective conditions of rendering services to tax payers (legal entities, natural person-businessman, citizens).

Keywords: customs station, the customs, the authority of revenues and duties, central body of the executive authority to prepare and realize state tax and customs policy.

Актуальність статті. Митний пост, як орган доходів і зборів, забезпечує на місцях виконання завдань з практично усіх технічних особливостей митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України в межах регіону діяльності митниці Міндоходів, до організаційно-штатної структури якої належить відповідний митний пост. Тобто, діяльність митного поста зводиться до забезпечення виконання процесу адміністрування митних платежів відповідною митницею Міндоходів, структурним підрозділом якої він являється. При цьому, роль митниці як центральної митної адміністрації регіону зводиться до керівної, контрольної, моніторингової, узагальнюючої, методологічної роботи в напрямку діяльності митного поста по виконанню цього процесу. З огляду на це, а також враховуючи той факт, що головні управління Міндоходів в Автономній Республіці Крим, об-

ластях, містах Києві та Севастополі (далі за текстом – ГУ Міндоходів в областях) є керівними центрами регіонального податкового адміністрування та безпосередньо здійснюють контроль за повнотою нарахувань та своєчасністю сплати податків, зборів, інших бюджетних надходжень (включаючи й митні платежі), виникає потреба проведення поглибленого дослідження правового статусу центральних митних адміністрацій регіонів та розгляду питання про можливість прямого підпорядкування митних постів ГУ Міндоходів в областях.

Аналіз дослідження проблеми. Дослідженню складних та проблемних аспектів правового статусу національних митних постів присвячена досить невелика кількість наукових праць. Серед представників наукової та прикладної спільноти, увагу зазначеному питанню у своїх наукових пошуках приділяли: В.Г. Деркач, Є.В. Додін, О.О. Зотенко, С.В. Ківалов, Б.А. Кормич, В.П. Науменко, П.В. Пашко, Д.В. Приймаченко, В.В. Прокопенко, С.С. Терещенко, О.П. Федотов та інші.

Метою статі є дослідження правового статусу митного поста та висвітлення функціональних особливостей діяльності цього підрозділу митниці Міндоходів з виконання завдань, що покладені на органи доходів і зборів.

Виклад основного матеріалу. Територіальними органами доходів і зборів, що входять до однойменної системи, є митниці. Митний пост є органом доходів і зборів, який входить до складу митниці як відокремлений структурний підрозділ [1, ч. 1 ст. 547]. Із урахуванням цього, можливо визначити, що митний пост, в першу чергу, є структурним підрозділом митниці, і лише після цього окремим органом доходів і зборів [2, стор. 141]. Саме на ці регіональні та територіальні підрозділи Міністерства доходів і зборів України (далі за текстом – Міндоходів України) Урядом та Президентом України покладено певне коло службових завдань із забезпечення реалізації державної митної політики в частині здійснення в межах своїх повноважень контролю за надходженням до загального та спеціального фондів Державного бюджету України митних платежів (податків, зборів, інших додаткових бюджетних надходжень), що надходять від фізичних та юридичних осіб за переміщення ними через митний кордон України зовнішньоекономічних вантажів. Однак, безпосередній технічний та технологічний процес реалізації завдань, покладених на органи доходів і зборів, забезпечуються митними постами.

На сьогодні, Міндоходів України утворено 208 митних постів у 27 митницях (Кримська митниця – 7 митних постів, Вінницька – 6, Ягодинська – 11, Дніпропетровська – 12, Східна – 20, Житомирська – 6, Чопська – 14, Запорізька – 5, Івано-Франківська – 5, Київська – 3, Кіровоградська – 2, Луганська – 6, Львівська – 15, Миколаївська – 6; Південна – 9, Полтавська – 2, Рівненська – 7, Сумська – 11, Тернопільська – 2, Харківська – 11, Херсонська – 4, Хмельницька – 3, Черкаська – 4, Чернівецька – 6, Чернігівська – 11, Київська міжрегіональна – 17, Севастопольська – 3) [3; 4].

Отже, митний пост в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів [1; ч. 1 ст. 547]. На підставі висновків, зроблених в процесі наших попередніх досліджень [5, стор. 221; 6, стор. 95], ми можемо стверджувати, що зоною діяльності (територією службового обслуговування) митниці являється зона її службової відповідальності, тобто місце територіальної дислокації усіх її відокремлених структурних підрозділів – митних постів, що здійснюють службову діяльність з виконання завдань, що покладені

на органи доходів і зборів. Тобто, зоною діяльності (територією службового обслуговування) митного поста є територія його місця базування, в межах якої посадові особи органів доходів і зборів (державний інспекторських склад штатної номенклатури митниці Міндоходів, до організаційно-штатної структури якої належить відповідний митний пост), безпосередньо виконують завдання, що покладені на органи доходів і зборів. Завдання органів доходів і зборів визначені у Митному кодексі України [1, ст. 544]. Поряд з цим, перелік та зміст функцій, які здійснюють структурні підрозділи митниці Міндоходів (у тому числі митні пости та підрозділи митного оформлення), а також процедури їх здійснення структурними підрозділами митниць Міндоходів затверджені розпорядчим актом Міндоходів України [7, додатки 2, 5].

Зона діяльності (територія службового обслуговування) митного поста визначається положенням про відповідний пост [1, ч. 5 ст. 547], у якому зазначаються його функції, права та обов'язки, які передбачені в типових рекомендаціях про підготовку положення про митний пост митниці Міндоходів, затверджених розпорядчим актом Міндоходів України [8]. На підставі аналізу положень вищезазначеного розпорядчого акту Міндоходів України [7, додатки 2, 5], можна стверджувати, що всі перераховані у ньому функції митниць Міндоходів як територіальних органів доходів і зборів, до організаційно-штатної структури якої належить відповідний митний пост, спрямовані на реалізацію процесу регіонального митного адміністрування (тобто митниця, через технічні потужності митного поста, здійснює цей процес). При цьому, ГУ Міндоходів в області, як основний суб'єкт владних повноважень регіону з питань доходів і зборів, безпосередньо забезпечує виконання цього процесу та здійснює контроль (у зоні своєї регіональної відповідальності) за повнотою нарахувань та своєчасністю сплати усіх податків, зборів, інших додаткових бюджетних надходжень, до яких зокрема входять й митні платежі.

Необхідно зазначити, що до функцій митного поста митниці Міндоходів віднесено протидію контрабанді та митним правопорушенням [7, п. 2.170, с. 64 додаток 2; с. 3 додаток 5]. Однак, враховуючи те, що цей відповідальний та стратегічно-важливий напрямок роботи є службовою прерогативою підрозділів податкової міліції Міндоходів, які діють в структурі митниць як оперативні управління (відділи) боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил та функціонально підпорядковуються Головному оперативному управлінню Міндоходів [9, п. 9; 10, абз. 2 п. 1; 11, п. 1; 12, додаток 4], в контексті діяльності митних постів доцільніше було б говорити про протидію порушенням митного законодавства (оскільки, посадові особи митного поста зобов'язанні в межах законодавства України виявляти (при здійсненні митного контролю) порушення митного законодавства, а також здійснювати складання протоколів про порушення митних правил)).

Відповідно до норм Митного кодексу України, митний пост здійснює свою діяльність на підставі положення, яке затверджується наказом керівника відповідної митниці, до штатної структури якої входить такий митний пост [1, ч. 2 ст. 547]. Наприклад, положення про митні пости Південної митниці Міндоходів, до організаційно-штатної структури якої входять 9 відокремлених підрозділів – митних постів, затверджені наказом цієї митниці [13]. У даних положеннях закріплені

загальні організаційні питання щодо митного поста (підпорядкування, місце розташування, зона службової діяльності), завдання, права, обов'язки посадових осіб митного поста, а також повноваження та відповідальність начальника митного поста за діяльність ввіреного йому структурного підрозділу митниці Міндоходів [8].

Створення, реорганізація та ліквідація митних постів здійснюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику в порядку, визначеному законом [1, ч. 3 ст. 547]. Тобто, митний пост митниці Міндоходів утворюється, реорганізується, ліквідується відповідно до законів України [1, ст. 547; 14, ч. 2 ст. 49⁴; 15, ч. 3 ст. 22], актів уряду України, що визначають механізм здійснення заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією або ліквідацією територіальних органів міністерств та інших органів виконавчої влади України [16].

Необхідно відзначити, що митний пост митниць Міндоходів не являється юридичною особою публічного права, тобто не має самостійного балансу, особистого поточного рахунку, інших рахунків (навіть відкривати для митного поста банківські рахунки для сплати коштів, призначених для забезпечення справляння митних та інших платежів (для зарахування сум попередньої сплати за митне оформлення від юридичних та фізичних осіб, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність або для зарахування сум грошової застави юридичних та фізичних осіб, коштів в рахунок забезпечення штрафів по порушенням митних правил та від реалізації конфіскованого майна), якщо такі рахунки відкриті на ім'я митниці Міндоходів, до організаційно-штатної структури до якої належить відповідний митний пост), печатки із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням, інших печаток, штампів, відомчих бланків. Митний пост не має права самостійно вести господарську діяльність та здійснювати функції державного замовника.

В цьому контексті слід відзначити, що з боку колишнього керівництва реорганізованого державного центрального митного відомства України впроваджувалися плани щодо надання митному посту статусу юридичної особи публічного права [17]. Однак, враховуючи такі організаційні аспекти, як: процеси державної реєстрації юридичної особи (які є досить бюрократичними), велику чисельність митних постів з їх динамікою утворення чи подальшої ліквідації, місця розташування митних постів (наприклад: місце дислокації митного поста знаходиться у пункті пропуску на ділянці державного кордону України, яка межує з «державним» кордоном незвіданої світовим співтовариством Придністровської Молдавської республіки. Тобто зрозуміло, що загальний товарообіг з цією «державою», а також об'єми бюджетних відрахувань від легалізації у митному відношенні товарних груп цього товарного обігу буде, м'яко кажучи, дуже умовним та формальним), стає цілком зрозумілим, що наміри та плани реорганізованого на сьогодні державного центрального митного відомства України, завершилися тільки тим, що керівництву митного поста було делеговано тільки значну кількість функціональних обов'язків за відповідальними напрямами реалізації державної митної політики: прийняття рішення про визначення митної вартості товарів керівником митного поста у випадках спрацювання системи аналізу ризиків за напрямком митної вартості; прийняття рішення про визначення коду товару (відповідно до Української класифікації товарів зовнішньоеконо-

мічної діяльності) керівником митного поста; прийняття кінцевих рішень з питань митного оформлення на кожному з етапів на рівні митного поста тощо.

Митний кодекс України вказує на те, що у населених пунктах, на залізничних станціях, в аеропортах, морських і річкових портах та інших об'єктах, розташованих у зоні діяльності митниці, в міру необхідності, можуть створюватися її відокремлені структурні підрозділи [1, ч. 6 ст. 546]. Тобто, митні пости. При цьому, Міндоходів України підкреслює, що митний пост є невід'ємною часткою структурної складової митниці Міндоходів [12, додаток 4]. Отже, законодавець ставить наголос на тому, що митний пост базується у місцях найважливіших міжнародних, міждержавних транспортних вузлів (морський порт, аеропорт, прикордонна передавальна (залізнична) станція тощо), через які прямують транспортні засоби, що підлягають митному оформленню, митному контролю (як на митному кордоні України, так і на митній території України) чи у місцях наявності або у місця перепровадження зовнішньоекономічних вантажів (технічні потужності магістрального трубопроводу, межі територій центральної чи регіональної сортувальної станції (через потужності яких проходять міжнародні експрес-відправлення), територія морського терміналу або вантажного митного комплексу, інші транспортно-логістичні об'єкти). Також необхідно зазначити, що якщо у міжнародних, міждержавних транспортних вузлах (транспортній інфраструктурі) дислокуються митні пости, то у місцях наявності або у місця перепровадження зовнішньоекономічних вантажів можуть дислокуватися як митні пости, такі і окремі підрозділи митного оформлення. При цьому, митний пост вирішує покладені на органи доходів і зборів завдання самостійно або безпосередньо у співпраці чи у взаємодії, в межах законодавства України, з територіальними підрозділами інших центральних органів виконавчої влади (які задіяні у реалізації різноманітних контрольних-наглядових функцій на державному кордоні України), окремими юридичними особами або фізичними особами – підприємцями (їх об'єднаннями).

Законодавство України з питань державної транспортної політики надає нормативно-правове визначення ряду об'єктів транспортної інфраструктури. Приведемо деякі з них: морський порт – це визначені межами територія та акваторія, обладнані для обслуговування суден і пасажирів, проведення вантажних, транспортних та експедиційних робіт, а також інших пов'язаних з цим видів господарської діяльності [18, п. 6 ст. 1]; аеропорт – це комплекс споруд, призначених для приймання, відправлення повітряних суден та обслуговування повітряних перевезень, що має для цих цілей аеродром, інші наземні споруди та необхідне обладнання [19, п. 17 ст. 1]. З наведених визначень стає зрозумілим, що на територіях транспортної інфраструктури, які задіяні у міжнародному, міждержавному, місцевому автомобільному, залізничному, морському, пішому, повітряному, поромному, річковому сполученні, за рішенням уряду України відкриваються пункти пропуску через державний кордон України у порядку, встановленому українським Урядом [20].

Так, *пункт пропуску* через державний кордон – це спеціально виділена територія на залізничних і автомобільних станціях, у морських і річкових портах, в аеропортах (на аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна [20, п. 2]. Загальні вимоги

щодо інженерно-конструкторського, будівничого, технічного облаштування пунктів пропуску через державний кордон України, затвердженні українським Урядом [21]. Слід також зазначити, що у разі виникнення потреби у створенні умов для здійснення прикордонного, митного та інших видів контролю осіб, транспортних засобів, вантажів і товарів, зберігання транспортних засобів, використання розвантажувально-навантажувальної та іншої спеціалізованої техніки, застосування технічних і спеціальних засобів митного контролю, використання яких у пунктах пропуску обмежене або неможливе, на території залізничних станцій, аеропортів (аеродромів), морських і річкових портів та на території, що суміщається з їх акваторіями, за рішенням уряду України можуть створюватися *пункти контролю*. Пункти контролю, можуть функціонувати самостійно або для забезпечення діяльності у відповідних пунктах пропуску [20, п. 3].

Отже, виходячи з вищенаведених правових визначень, не виникає додаткових питань щодо ролі функціонування пунктів пропуску на державному кордоні України. Мета їх функціонування полягає у реалізації контрольно-наглядових функцій держави за пасажиро- та товаропотоками між Україною та країнами близького чи дальнього зарубіжжя (наприклад, організація процедур габаритно-вагового контролю транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів у пунктах пропуску для морського та річного сполучення). Однак, на особливостях функціонування таких пунктів, як пункти контролю на державному кордоні України, треба трохи зупинитися. Так, на наш погляд, мета функціонування пунктів контролю спрямована на:

- технічне забезпечення діяльності пунктів пропуску щодо окремих об'єктів митного контролю. Наприклад, у пунктах контролю на державному кордоні України переважно здійснюється фактичний митний контроль енергоносіїв, які переміщуються через митний кордон України міждержавними лініями електропередач та магістральними трубопроводами. Також у цих пунктах можливо здійснювати митний контроль великогабаритних об'єктів транспорту (за допомогою мобільних скануючих рентгенівських систем, оглядового оптичного устаткування, радіохвильових приладів тощо) та його складових (вантажних модулів (контейнерні майданчики, фургони, рефрижератори) цистерн, ємностей для транспортування рідини, контейнерів) та вантажів, які потребують спеціальних / безпечних умов транспортування (хімічні речовини (які за своїми хімічними сполуками є летючими), небезпечні відходи (при їх транскордонному перевезенні з метою утилізації) тощо).

- раціональне, гнучке, ефективне використання наявних ресурсів територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, які задіяні у реалізації контрольно-наглядових функцій на державному кордоні України. Пункти контролю створюються в межах території судноремонтних заводів, на технічних площах морських (бурових) установок, на військових аеродромах. У цих місцях діяльність з обігу зовнішньоекономічних вантажів, яка потребує виконання контрольно-наглядових функцій територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади на державному кордоні України здійснюється не на постійній основі, а залежно від наявної необхідності (наприклад: проведення на судноремонтних заводах України ремонту невійськових суден закордонної національної приналежності та військових кораблів, що належать військовим силам зарубіжних держав; проведення бурових робіт з добутку

нафти та газу міжнародними морськими установками на континентальному шельфі України; прийняття на військових аеродромах України об'єктів міжнародних військових навчань для забезпечення міжнародних зобов'язань України з питань взаємовідносин з НАТО тощо).

Перелік назв, видів, категорій, місць розташування усіх пунктів пропуску (пунктів контролю), що діють на державному кордоні України, закріплені на нормативно-правовому рівні [22]. На такому ж рівні, затверджено порядок розміщення в пунктах пропуску через державний кордон України суб'єктів господарювання, що забезпечують здійснення господарської або іншої діяльності, пов'язаної із забезпеченням діяльності пунктів пропуску, і підприємств (установ) сфери обслуговування (підприємства, що здійснюють митно-брокерську діяльність, банківську діяльність та обмін валют, підприємства з обслуговування пасажирів закордонного спрямування, підприємства з надання послуг поштового та телефонного зв'язку, підприємства громадського харчування, складські підприємства тощо) [23]. Характеристика ж пунктів пропуску (пунктів контролю) для цілей державної митної справи, затверджена розпорядчим актом Міндоходів України [24].

Як правило, режим функціонування пунктів пропуску (пунктів контролю) є постійним, а за часом роботи пункти пропуску (пункти контролю) функціонують на цілодобово. Хоча деякі пункти пропуску (пункти контролю) можуть функціонувати на тимчасовій основі та за визначеним часом роботи (у світлий час доби, по виклику тощо).

Повертаючись до об'єктів транспортної інфраструктури, які задіяні у міжнародному транспортному сполученні, необхідно відзначити, що адміністрації або власники цих транспортних інфраструктур або транспортно-логістичних об'єктів на безоплатній основі надають у користування приміщення для організації пункту пропуску через державний кордон України, де здійснюються в установленому законодавством порядку митний, прикордонний, санітарно-карантинний, екологічний та інші види контролю і пропуск через державний кордон України осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна [18, ст. 11; 19, п.п. 1-2, 4 ст. 70]. При цьому у міждержавних та місцевих пунктах пропуску через державний кордон України (які у більшості своєї базуються на автотранспортних та залізничних шляхах сполучення, де можлива відсутність транспортного господарства та транспортної інфраструктури) представники центральних органів виконавчої влади на державному кордоні України розміщуються у обладнаних телекомунікаційними засобами зв'язку, автономних жилих модулях, у яких облаштовані робочі місця.

Підводячи певний висновок, можливо відзначити, що пункт пропуску на державному кордоні України (а в деяких аспектах і пункт контролю (пункт обліку)) являється основоположною категорією (в контексті технічного переміщення транспорту, вантажу, громадян). Однак, митний пост, який утворюється на території певного пункту пропуску та функціонує в межах зон митного контролю, які створюються на окремо-визначених територіях пункту пропуску (пункту контролю) з метою виконання завдань, що покладені на органи доходів і зборів, буде являтися важливішою категорією в контексті здійснення державного контролю за додержанням законності в питаннях переміщення через митний кордон України комерційними чи некомерційними транспортними засобами та громадянами вантажів, товарів чи предметів.

Акцентуючи увагу на Одеській області, можливо відзначити, що в межах території службової відповідальності Південної митниці Міндоходів розташовано 39 пунктів пропуску (пунктів контролю), що складає 13,73% від загальної кількості пунктів пропуску (пунктів контролю) на державному кордоні України – 284, зокрема:

- 5 пунктів пропуску (для міжнародного морського сполучення – 9; для міжнародного повітряного сполучення – 3; для міжнародного автомобільного сполучення – 9; для міжнародного залізничного сполучення – 4; для міждержавного автомобільного сполучення – 10);

- 4 пункти контролю (для міжнародного морського сполучення – 2; для міжнародного залізничного сполучення – 2) [25].

В пунктах пропуску через державний кордон України в зоні діяльності Південної митниці Міндоходів відкрито та функціонують: 8 магазинів безмитної торгівлі; 10 підприємств, які здійснюють торгівельну, господарську або іншу діяльність (1 – охорона діяльність; 4 – банківські послуги; 3 – митно-брокерські послуги; 1 – послуги обслуговування пасажирів аеропорту «Одеса»; 1 – громадське харчування) [25].

Митні процедури та митні формальності у пунктах пропуску (а в деяких аспектах і у пунктах контролю), що знаходяться в зоні службової відповідальності Південної митниці Міндоходів, здійснюються її митними постами, які утворені у кількості 9 відокремлених структурних підрозділів цієї митниці, а також 28 підрозділами митного оформлення Південної митниці Міндоходів, які діють у складі цих митних постів [24].

Відповідно до структурної побудови митниці Міндоходів, на одному структурному рівні з митним постом знаходиться підрозділ митного оформлення. Підрозділ митного оформлення – це організаційно-штатна одиниця митниці Міндоходів, що за її штатною структурою є відділом чи сектором, та функціонує або в складі митного поста, або самостійно, не входячи до складу митного поста митниці Міндоходів. Дане наше твердження, підтверджується структурою митниці Міндоходів [12, додаток 4]. Тобто зрозуміло, що штатну структуру митного поста складають підрозділи митного оформлення митниці Міндоходів, до організаційно-штатної структури якої належить митний пост Міндоходів. Однак, не завжди підрозділ митного оформлення є штатною структурою митного поста. Отже, ми можемо стверджувати, що підрозділ митного оформлення безпосередньо підпорядковується заступнику начальника митниці Міндоходів згідно з установленим розподілом обов'язків між керівництвом митниці, а начальнику митного поста – тільки якщо цей підрозділ входить до штатного складу митного поста митниці Міндоходів.

Підрозділ митного оформлення очолює начальник. У більшості випадках склад митного поста становлять посадові одиниці державних інспекторів штатної номенклатури митниці Міндоходів, до організаційно-штатної структури якої належить відповідний митний пост. При цьому, посадові особи органів доходів і зборів митного поста, які входять у склад відділів митного оформлення, або які навпаки, об'єднані у зміни (відповідно до графіків роботи),- якщо штатна чисельність митного поста не дозволяє створювати у його організаційно-штатній структурі відділи митного оформлення,- здійснюють свою повсякденну службу діяльність в межах закріпленої за ними територіальної компетенції, визначеної положенням про конкретний підрозділ митного оформлення. Основні завдання зі службової діяльності працівників підрозділу митного оформлення реалізуються в межах

територій зі спеціальним митним статусом — постійні або тимчасові зони митного контролю, які інтегровані в стратегічно важливі галузеві об'єкти (транспортні, логістично-складські, виробничо-технічні, економічні тощо). Реалізація працівниками підрозділу митного оформлення своїх службових повноважень в межах тієї чи іншої зони митного контролю закріплюється на правовому рівні, шляхом видання відповідного наказу керівника митниці Міндоходів, до організаційно-штатної структури якої належить відповідний відділ митного оформлення.

Деякі сльві про норми тривалості робочого часу та режиму роботи митних постів (підрозділів митного оформлення). Так, загальна встановлена тривалість робочого часу працівників митниць Міндоходів — 40 годин на тиждень. Цілодобовий режим роботи із застосуванням підсумованого обліку робочого часу відповідно до графіків роботи (змінності) встановлено для таких відокремлених структурних підрозділів митниць Міндоходів, як митні пости (підрозділи митного оформлення), що входять до організаційно-штатної структури митниць Міндоходів та в зонах діяльності (в межах території службового обслуговування) яких обов'язково розташовані пункти пропуску (пункти контролю) через державний кордон України. Тобто, митні пости (підрозділи митного оформлення), які здійснюють митні процедури з митного контролю та митного оформлення товарів та транспортних засобів, виключно в межах пунктах пропуску (пунктів контролю) через державний кордон України — працюють у безперервному режимі. Також, керівники митних постів, з урахуванням оперативної обстановки (у зоні своєї діяльності (у межах території свого службового обслуговування)), в межах своєї службової діяльності можуть встановлювати почергову перерву для відпочинку і харчування без зупинки процесу митного контролю та митного оформлення у їх відокремлених підрозділах.

Виходячи з вищевикладеного, можемо зазначити, що митні пости (відділи митного оформлення) створюються Міндоходів України, в міру обґрунтованої необхідності, у населених пунктах адміністративно-територіальних одиниць, на залізничних станціях, в аеропортах, морських або річкових портах або у межах чи на територіях інших об'єктів транспортної (вантажні митні комплекси, інші місця прибуття автотранспорту, що визначенні органами доходів і зборів тощо), складської (склади органів доходів і зборів, склади тимчасового зберігання тощо), виробничої (вільні митні зони сервісного або промислового типу тощо) інфраструктури, що розташовані у зоні регіональної відповідальності конкретної митниці Міндоходів, до організаційно-штатної структури якої належить митний пост (відділ митного оформлення) як організаційно-штатна одиниця цієї митниці.

Висновки. Отже, можливо визначити, що митний пост є органом доходів і зборів, який безпосередньо забезпечує реалізацію державної митної політики при виконанні завдань, покладених на органи доходів і зборів в зоні регіональної відповідальності митниці, до організаційно-штатної структури якої належить митний пост. Посадові особи органу доходів і зборів, яким являється митний пост, здійснюють автоматизоване супроводження митних процедур та митних формальностей по відношенню до переміщуваних через митний кордон України платниками податків товарів, предметів, транспортних засобів комерційного призначення із використанням електронних чи паперових митних декларацій, товаротранспортних, товаросупроводжувальних документів, за допомогою яких декларуються та у подальшому оподатковуються митними платежами (податками, зборами, іншими додатковими бюджетними надходженнями) вказані нами

вище об'єкти матеріального світу. При цьому, посадові особи митного поста протидіють порушенням митного законодавства під час виконання ними митних формальностей та митних процедур.

Митниця Міндоходів поступово втрачає свій статус складного, системного адміністративно-державного утворення (орган державної виконавчої влади являється організаційно-правовою формою митниці), що має відповідну, розгалужену організаційно-штатну структуру та певне відокремлене становище в питаннях службового підпорядкування та підзвітності (митниця підпорядкована Міндоходів України, а підзвітна, як Міндоходів України, так і ГУ Міндоходів в областях) в питаннях виконання завдань, покладених на органи доходів і зборів (вид діяльності митниці сконцентровано в сферах управління фінансовою та податковою діяльністю, що підтверджується інституційним сектором економіки, в якому діє митниця як територіальний орган центрального органу виконавчої влади – Міндоходів України). На підтвердження даного висловлювання можливо привести дії Міндоходів України з перерозподілу завдання з протидії контрабанді та митним правопорушенням від структурних підрозділів митниці Міндоходів до компетенції підрозділів податкової міліції Міндоходів, що діють в структурі митниці як оперативні управління (відділи) боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, що функціонально підпорядковуються Головному оперативному управлінню Міндоходів [9, п. 9; 10, абз. 2 п. 1; 11, п. 1; 12, додаток 4]. Також нашу точку зору підтверджують організаційні процеси діяльності центрів обслуговування платників податків з інформування чи консультування юридичних / фізичних осіб з питань державної митної справи [26, р. 3] або можливість надання ЦОППами певних адміністративних послуг в галузі державної митної справи за зверненнями заявників [27] (певні структурні підрозділи митниць Міндоходів надають та відповідають за надання адміністративних послуг у ЦОППах, однак зайве, як на наш погляд, буде згадувати, що раніше ця сфера діяльності була виключною прерогативою митниць Міндоходів). Однак, митний пост митниці Міндоходів, навпаки, приймає пряму та ефективну участь у виконанні завдань, покладених на органи доходів і зборів за допомогою інформаційно-технічних, технологічно-автоматизованих ресурсів, які є у наявності та у службовому розпорядженні цих органів, що надає змогу Міндоходів України вирішувати деякі аспекти своєї комплексної роботи в економічно-фіскальній, адміністративно-сервісній, організаційно-правовій, аналітично-пошуковій, правоохоронно-розшуковій сферах діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 86 (4730) с. 9-26, № 87 (4731) с. 9-25 (зі змінами).
2. Митний пост як невід'ємна складова структури митниці // Науковий семінар молодих учених, присвячений міжнародному дню митника (Одеса, 28 січня 2013 р.) // Митна справа. – 2013. – № 1. – С. 141-142.
3. Про створення митних постів Міндоходів: наказ Міністерства доходів і зборів України від 25.04.2013 р. № 75 // Митна газета. – 2013. – № 9. С. 6-10.
4. Про створення митного поста «Грушів» як відокремленого підрозділу Львівської митниці Міндоходів: наказ Міністерства доходів і зборів України від 20.11.2013 р. № 691 // Митна газета. – 2013. – № 23. С. 11.

5. Федотов О.П. Таможня Міністерства доходів і зборів України: адміністративно-правова характеристика // Закон і життя. — 2013. — № 12/3 (264) — С. 93-102.
6. Федотов О.П. Визначення правового статусу митниці в адміністративній системі територіальних органів доходів і зборів України // Митна справа. — 2013. — № 6. — С. 141-142.
7. Про функціональні повноваження структурних підрозділів територіальних органів Міндоходів: наказ Міністерства доходів і зборів України від 30.12.2013 р. № 888.
8. Про підготовку положень та посадових інструкцій [*Рекомендації щодо підготовки положення про митний пост митниці Міндоходів*]: лист Міністерства доходів і зборів України від 24.05.2013 р. № 99-24/2-04/1180 // Митна газета. — 2013. — № 12. — С. 4-16.
9. Про затвердження змін до Структури Міністерства доходів і зборів України: наказ Міністерства доходів і зборів України від 18.10.2013 р. № 599.
10. Про внесення змін до наказу Міндоходів від 29.03.2013 р. № 14 [*Доповнення пунктом 3 відповідного змісту наказу Міністерства доходів і зборів України від 29.03.2013 р. № 14 «Про утворення підрозділів податкової міліції»*]: наказ Міністерства доходів і зборів України від 02.12.2013 р. № 740.
11. Про проведення заходів у зонах діяльності митниць Міндоходів: наказ Міністерства доходів і зборів України від 20.12.2013 р. № 831.
12. Про затвердження типових структур територіальних органів Міндоходів: наказ Міністерства доходів і зборів України від 11.12.2013 р. № 790.
13. Про затвердження Положень про митні пости Південної митниці Міндоходів: наказ Південної митниці Міндоходів від 05.12.2013 р. № 268.
14. Кодекс законів про працю України: закон Української РСР від 10.12.1971 р. № 322-VIII // ВВР УРСР від 17.12.1971 — 1971 р., /Додаток до № 50/.
15. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV // ОВУ від 08.10.1999 — 1999 р., № 38, стор. 2
16. Про затвердження Порядку здійснення заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією або ліквідацією міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 20.10.2011 р. № 1074 // ОВУ від 31.10.2011. — 2011., № 82, стор. 8, Ст. 3005
17. Про затвердження Плану дій по наданню митному посту повноважень митного органу: наказ Державної митної служби України від 27.12.2010 р. № 1548 (втратив чинність).
18. Про морські порти України: закон України від 17.05.2012 р. № 4709-VI // Голос України від 13.06.2012 — № 107. С. 10-13.
19. Повітряний кодекс України: закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI // Офіційний вісник України від 29.06.2011 — 2011 р., № 46, стор. 27, ст. 1881
20. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю: постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 р. № 751 // Митна газета. — 2010 р. — № 18. С. 4-5.
21. Про затвердження загальних вимог до облаштування пунктів пропуску через державний кордон: постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 р. № 1142 // ОВУ від 06.09.2002 — 2002 р., № 34, стор. 62, ст. 1580.
22. Про затвердження Переліку пунктів пропуску (пунктів контролю) через державний кордон України, у межах яких створюються або можуть створюватися зони митного контролю: наказ Державної митної служби України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства транспорту та зв'язку України від 01.06.2005 р. № 457/438/270.
23. Про затвердження Інструкції про порядок розміщення на територіях пунктів пропуску через державний кордон підприємств, що здійснюють господарську або іншу діяльність, пов'язану із забезпеченням діяльності пунктів пропуску, і підприємств (установ) сфери обслуговування: наказ Державної митної служби України, Адміністрації Державної прикордонної служби України від 24.01.2006 р. № 51/49.
24. Про затвердження Класифікатора органів доходів і зборів, їх структурних підрозділів, спеціалізованих

департаментів і органів Міндоходів: наказ Міністерства доходів і зборів України від 20.11.2013 р. № 692.

25. Кирилов В.В. Організація діяльності Південної митниці Міндоходів України та повноваження щодо складання та розгляду протоколів у справах про порушення митних правил // Навчально-методичний семінар: «Організація прокурорського нагляду за додержанням законів про адміністративні правопорушення в діяльності митних органів», 11 червня 2013р.

26. Примірне положення про Центр обслуговування платників [Про затвердження Концепції та документів для забезпечення ефективно організації роботи з надання адміністративних послуг та сервісів центрами обслуговування платників]: наказ Міністерства доходів і зборів України від 30.09.2013 р. № 519 // Митний брокер. – 2013. – № 10. С. 60.

27. Щодо делегування ЦОПП окремих етапів з надання адміністративних послуг з питань державної митної справи: лист Міністерства доходів і зборів України від 20.09.2013 р. № 18707/7/99-99-24-01-02-17 // Митна газета. – 2013. – № 19. С. 6-7.

УДК 351.713 : 339.543:(477)

Батанова Л. О., к.ю.н., доцент кафедри морського та митного права НУ «ОЮА»

Адміністративні стягнення за порушення митних правил: проблеми застосування

Стаття присвячена розгляду проблемних питань застосування адміністративних стягнень за порушення митних правил. Проведено аналіз наукових досліджень, які торкалися дослідження адміністративних стягнень. Розглянуто специфіку та порядок застосування адміністративних стягнень за порушення митних правил: попередження, штраф, конфіскація та надано їх характеристику відповідно до Митного кодексу України 2012 р.

Ключові слова: порушення митних правил, адміністративні стягнення, попередження, штраф, конфіскація.

Статья посвящена рассмотрению проблемных вопросов применения административных взысканий за нарушения таможенных правил. Сделан анализ научных исследований, которые касались рассмотрения административных взысканий. Рассмотрена специфика и порядок применения административных взысканий за нарушение таможенных правил: предупреждение, штраф, конфискация и охарактеризовано их в соответствии с Таможенным кодексом Украины 2012 г.

Ключевые слова: нарушение таможенных правил, административные взыскания, предупреждение, штраф, конфискация.

The article deals with the problematic issues of the application of administrative penalties for violations of customs regulations. The analysis of research on the examination of administrative penalties. The specificity and application of administrative penalties for violation of customs regulations: warning, fine, forfeiture and characterized them in accordance with the Customs Code of Ukraine 2012.

Keywords: violation of customs regulations, administrative penalties, warning, fines, confiscation.

Актуальність. У сучасних умовах питання ефективності застосування адміністративно-правових санкцій як засобу протидії правопорушенням викликає підвищений інтерес не тільки з боку вчених-теоретиків, а й практиків, які безпосередньо спрямовують свої зусилля на боротьбу з цими негативними проявами. Водночас, одним із суттєвих проблемних питань залишається низький рівень ефективності діяльності юрисдикційних органів, уповноважених на розгляд справи